

## **Лекція 21. ІНФОРМАЦІЙНО – АНАЛІТИЧНІ СТРУКТУРИ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

### **21.1 Суть та особливості інформаційно-аналітичної роботи**

Однією з характерних рис сучасного світу є тенденція до збільшення ролі інформації. Інформаційні та комунікативні технології, що забезпечують накопичення та використання знань, проникли в усі сфери діяльності та перетворилися на рушійну силу світового політико-економічного та технологічного розвитку.

У цілому, XXI століття у перспективі стане століттям інформації, в якому матеріальна складова відійде на другий план. При цьому на вітчизняному ринку праці на даний момент існує гострий дефіцит кваліфікованих кадрів, здатних ефективно займатися організацією інформаційно-аналітичних систем у державному управлінні дозволило б значною мірою запобігти прорахункам і помилкам, що мали місце в державній політиці України і призвели до соціально-економічної стагнації та політичної нестабільності.

Під *інформацією* ми маємо на увазі відомості про факти (події, особи, організації), які є основою для прийняття рішень щодо проведення адміністративно-організаційних, політичних та інших заходів, а також для підготовки різноманітних пропозицій і рекомендацій стратегічного та тактичного характеру.

З поняттям «*інформація*» тісно пов'язані поняття інформаційна робота, засоби інформаційної роботи, форми інформаційної роботи, процес інформаційної роботи.

*Інформаційна робота* – це діяльність по забезпеченню посадовців відомостями, необхідними для вирішення покладених на них завдань. У свою чергу засоби інформаційної роботи – це сукупність документальних, технічних і інших пристроїв, призначених для накопичення, обробки, систематизації, зберігання і видачі інформації, а форми інформаційної роботи – особливості документування, накопичення, заощадження, інтеграції інформаційних даних у різних ланках системи управління в цілях раціонального і ефективного здійснення управлінської діяльності.

Що стосується процесу інформаційної роботи, то він представляє собою послідовну сукупність операцій (реєстрація, передача, накопичення, зберігання, обробка, видача інформації), які дозволяють швидко знайти в повному об'ємі потрібні відомості, що зажадалися конкретними споживачами.

Кожна інформація має свою якість, яка є ступенем розвиненості властивостей інформації, що визначає її практичну придатність для дослідження. Якість інформації залежить від таких характеристик:

- достовірність;
- відносність;
- своєчасність;
- повнота;
- важливість.

Проте для державного управління особливе значення має аналітична інформація. Під аналітичною інформацією розуміють відомості, отримані для вироблення та здійснення власної політики по відношенню до країни, про політичні сили в іноземних державах та в середині країни, про різноманітні сфери її життя, загальний потенціал, обороноздатність, зовнішню та внутрішню політику [14]. При цьому під первинною аналітичною інформацією розуміють відомості про якість окремих предметів, їхню кількість, розміщення, окремі події та дії їх учасників; під вихідною аналітичною інформацією – відомості, отримані на другому етапі аналітично-інформаційної діяльності шляхом опрацювання, аналізу й узагальнення первинних аналітичних даних [1, с. 36]. Ця інформація може бути отримана як із закритих джерел (конфіденційних оцінок, особистих знайомств), так і з відкритих джерел [13, с. 22].

Таким чином, важливим напрямом інформаційної роботи є інформаційно-аналітична діяльність. Це особливий напрям інформаційної діяльності, пов'язаний з виявленням, опрацюванням, збереженням та поширенням інформації переважно у сфері управлінської, політичної та економічної діяльності. Проте, для управлінської сфери, політики та економіки, важливим є не стільки своєчасне ознайомлення з первинною інформацією, скільки випереджувальне виявлення проблемних ситуацій і прогноз розвитку подій.

Необхідність в отриманні такої інформації зумовлена переходом владних структур до прогностичних форм діяльності з використанням багатоваріантних моделей розвитку подій, що потребує не просто констатації фактів для доведення тієї чи іншої тези, а системного підходу до розв'язання проблеми в цілому на основі поєднання інтелектуальних здібностей людини з функціональними можливостями сучасних автоматизованих інформаційних систем [12, с. 35].

Особливої ваги для інформаційно-аналітичної діяльності набуває систематичність визначення обсягу тих питань, що виникають у процесі базової діяльності споживача інформації, їх аналіз та прогнозування тенденцій розвитку. Саме орієнтація на передбачення, виявлення тенденцій розвитку ситуації зумовлює переважне застосування різних аналітичних методів опрацювання інформації: інформаційний аналіз, джерелознавчий, ситуаційний, контент-аналіз тощо. Передбачення шляхів розвитку ситуації потребує узагальнення відомостей та їх оцінки, тобто використання методів узагальнення, абстрагування, моделювання. Для створення інформаційних документів такого напрямку інколи необхідно провести самостійне соціологічне, статистичне, маркетингове дослідження.

Результатом аналітичної діяльності будуть такі вторинні документи, що є інформаційною моделлю не первинного документа, а моделлю проблеми. Такі інформаційні документи містять так зване вивідне знання у вигляді висновків, рекомендацій, прогнозів. Це, насамперед, огляди, щорічні доповіді, аналітичні довідки.

До різновидів оглядової інформації слід віднести також інформаційні релізи, підготовка яких потребує аналізу первинної інформації, її розподілу на основну та надлишкову, відкриту та конфіденційну, головну та периферійну. Тому в процесі інформаційно-аналітичної діяльності широко використовуються методи критичної оцінки інформації. Інформаційні документи, що містять прогноз розвитку проблемної ситуації, є засобом інформаційного управління [12, с. 43].

Фахівці інформаційно-аналітичних досліджень наголошують на тому, що інформаційно-аналітичні технології надають інформаційні фрагменти у системному вигляді і це, в свою чергу, дозволяє створити цілісну картину того, що відбувається й спрогнозувати майбутню діяльність різних структур, сил, груп інтересів тощо.

Застосування різних аналітичних методик опрацювання вихідної інформації обумовлене необхідністю передбачення, виявлення та прогнозування тенденцій розвитку ситуації. З'ясування можливих шляхів розвитку ситуації потребує не тільки узагальнення виявленої інформації, а також її оцінки.

Акумуляція інформації про політичні процеси та прогнозування основних напрямів їхнього розвитку, планування політичної діяльності, обрахування наслідків політичного вибору під час прийняття політичних рішень та контроль за їх виконанням у сучасних умовах у сфері державного управління здійснюється за допомогою комп'ютерних засобів, що дозволяє автоматизувати проведення дослідження, комп'ютеризувати аналітичну діяльність у процесі вироблення порад, розробку політичних варіантів, моделювання ймовірних наслідків, відбір остаточного рішення. Використання програм та інформаційно-аналітичних технологій має забезпечити ефективне функціонування всіх складових політичної системи суспільства.

*Інформаційно-аналітичні технології* – це сукупність методів збору та опрацювання інформації про процеси, що досліджуються, специфічні прийоми діагностики, аналізу й синтезу, а також оцінки наслідків прийняття різноманітних варіантів державно-політичних рішень.

Якщо проаналізувати досвід застосування інформаційно-аналітичних технологій, можна дійти висновку, що основні резерви підвищення їхньої ефективності потребують удосконалення при використанні всієї сукупності задіяних факторів: людського, науково-методичного, організаційно-виробничого, технічного, технологічного. Також важливою складовою цього процесу є рівень компетентності, кваліфікації та професіоналізму організаторів і виконавців. Рівень ефективності інформаційно-аналітичних технологій залежить від повноти задіяння науково-методичного чинника та оперативності самої технології.

Для удосконалення та оптимізації інформаційно-аналітичної роботи також використовуються такі технології як мультимедіа. Взагалі аналітична робота вимагає насамперед постійної систематизації даних, що надходять. Аналітик вивчає, зважає та оцінює фрагментарну інформацію, на підставі якої він створює перспективні, обґрунтовані прогнози.

Крім цього, до обов'язків аналітика належать: аналіз існуючих думок з проблеми, що вивчається, перевірка раніше зроблених припущень, оцінка альтернативних сценаріїв розвитку подій, постійне висвітлення відпрацьованих даних.

Практичне застосування мультимедіа в інформаційно-аналітичній роботі державних інститутів є важливим засобом зростання якості державного управління та формування позитивного іміджу України у світовому інформаційному просторі. При цьому необхідно усвідомлювати мету, з якою застосовуються технології мультимедіа в інформаційно-аналітичній роботі, та переваги конкретного вибору [7].

Загалом мультимедіа надає чимало переваг, серед яких можна виділити такі:

- доволі економічна продукція;
- простота коригування та супроводження;
- цілісність матеріалів;
- формування позитивного іміджу сторони, що застосовує технології мультимедіа.

Найбільшу користь від впровадження цих технологій інформаційно-аналітична робота у державних інститутах може мати за наступними напрямками:

- просування інформаційного поля України у світовий інформаційний простір для організації інформаційно-аналітичних досліджень;
- розбудова інформаційного поля та формування позитивного іміджу України у світовому інформаційному просторі;
- створення системи інтерактивного зведення новин в інформаційно-аналітичній роботі;
- дешеві перспективні динамічні інструментальні засоби зв'язку з аналітичними світовими центрами та іншими джерелами інформації;
- електронні інтерактивні системи навчання спеціалістів-аналітиків.

Сьогодні Україна не тільки увійшла до світового інформаційного простору, а й стала його невід'ємною складовою. Це відкрило шлях до практично необмежених інформаційних ресурсів державним та комерційним установам, які проводять інформаційно-аналітичні дослідження, що є необхідною складовою для організації робіт саме такого напрямку. Але, крім незаперечних здобутків, наша країна зіткнулась з деякими тенденціями, що становлять реальну загрозу національним інтересам молодій держави. Ця загроза посилюється внаслідок того, що територія України значною мірою вже «охоплена» зарубіжними, зокрема російськими, засобами масової інформації. Для ефективної протидії різноманітним інформаційним нападам необхідно мати відповідні кошти, яких сьогодні у нашої країни немає. Одним із виходів є використання глобальної інформаційної мережі Internet. Багато спеціалістів пов'язують з розвитком Internet новий етап в

інформаційній революції наприкінці ХХ ст. Ця глобальна комп'ютерна мережа має практично необмежені можливості розповсюдження інформації, доступу до інформаційних ресурсів, що постійно накопичуються, та спілкування між користувачами комп'ютерних мереж у різних країнах світу.

Інтерактивне зведення новин є чимось більшим, ніж просто інформація, що розповсюджується серед користувачів-аналітиків. Ця система дозволяє здійснювати візуальну стимуляцію користувача-аналітика, спонукати його знову та знову звертатись до обраного WWW-вузла. Інтерактивний режим вимагає від господаря системи інтерактивного зведення новин структурувати матеріали, що презентується. Це особливо приваблює політиків та державних службовців, які цінують свій час та найчастіше працюють уже з фільтрованою та обробленою інформацією. Тому система інтерактивного зведення новин є просто знахідкою для організації, що проводять аналітичну роботу. Аналітикам, які користуються цією системою, не треба обробляти величезні масиви інформації, а необхідно тільки обрати той сегмент інформаційного простору, що їх цікавить [7].

На сьогодні динаміка розвитку науки, техніки та економіки є такою, що професійні знання втрачають свою актуальність кожні 2-4 роки. Особливо гостро ці тенденції відчувають установи, що займаються інформаційно-аналітичними дослідженнями.

Для того, щоб з успіхом протистояти проблемі нестачі кваліфікованих фахівців-аналітиків в органах державної влади та місцевого самоврядування, необхідно переосмислити ставлення до освіти та професійної підготовки. Сьогодні виникла потреба у створенні нової технологічної системи, що дозволила б передати багатьом людям великий обсяг інформації та спеціальних знань. Найперспективнішим напрямом щодо цього є впровадження дистанційного навчання на основі комп'ютерної та телекомунікаційної техніки.

Таким чином, рівень інформатизації та технічні можливості багатьох державних і комерційних установ, що ведуть інформаційно-аналітичні дослідження, дають можливість швидко та безболісно впроваджувати технології мультимедіа у повсякденну роботу.

### **21.2 Інформаційно-аналітичні структури в органах державної влади та органах місцевого самоврядування як обов'язковий елемент ефективного державного управління**

Інформаційно-аналітичні структури в органах державної влади та органах місцевого самоврядування починають стрімко розвиватися у високорозвинених країнах світу у 50-і рр. ХХ ст., що стає реакцією на колосальне зростання розмірів світового інформаційного ресурсу. На кінець 80-х-середину 90-х рр. ХХ ст. щорічний світовий інформаційний потік перевищив 10 млн. назв наукової та іншої інформаційної продукції, що у перерахунку на одного споживача – інженера, наукового співробітника, спеціаліста – становило 1500 сторінок щодня. Навіть у найбільш технічно розвинених країнах втрапилася можливість управління масивом інформації, генерованою суспільством. За деякими даними, кожна десята науково-дослідницька робота США виконується марно, оскільки вона була вже десь виконана, у Німеччині понад 15% національного доходу витрачається на дублювання наукових досліджень, у колишньому СРСР, за оцінками економістів, понад 10% валового національного прибутку витрачалося марно саме через непоінформованість наукового і промислового секторів [11, с. 26].

У практичній діяльності науковців, спеціалістів сфери економіки, політики, різних категорій чиновників, представників владних структур все більшої гостроти набувають проблеми пошуку у загальному потоці інформації, необхідної саме для них, обробки великих інформаційних масивів. При цьому опрацювання великих інформаційних масивів забезпечує високу точність, безпомилковість пошуку. Інформаційно-аналітичні структури у процесі свого розвитку виявилися спеціалізованими структурами з вивчення, обробки і аналізу інформації, і сьогодні виконують роль посередника між масивами інформації та її користувачами. Потреба у таких посередниках у зв'язку з розвитком суспільства стає все важливішою і сьогодні суттєво впливає на його структуру. У США, наприклад, у сфері обробки інформації працює понад 80% працездатного населення, 17% – задіяно у традиційних галузях промисловості та 2,3% – у сільському господарстві [11, с. 16].

На сьогодні вже чітко проявляється логічна перспектива розвитку цивілізації – перехід до постіндустріального, інформаційного суспільства. До цієї тенденції органічно вписується об'єктивна потреба постійного вдосконалення інформаційно-аналітичних структур – важливого компонента процесу обробки інформації.

Правомірною є постановка питання щодо розвитку в Україні інформаційно-аналітичних структур в органах державної влади як важливої складової інформатизації, аналізу перспектив цього процесу у контексті практики. При цьому варто зазначити, що для України, як і для багатьох інших нових держав Східної Європи, залучення до процесу інформатизації пов'язане (порівняно з розвиненими країнами Заходу) з додатковими труднощами. Серед них – не лише технічне, технологічне відставання. Створення інформаційних структур нового суспільства в Україні вже з перших кроків мало бути, виходячи з практичних міркувань, пов'язаним з гострою необхідністю отримання негайних результатів: потребою в інформаційно-аналітичному забезпеченні процесу становлення нової держави, економічних змін у напрямі формування ринкової економіки, відповідного супроводження демократичних перетворень, нових умов функціонування нації, культури та ін. [2].

За нових умов суттєво змінювалася роль держави у процесі інформатизації суспільства. Хоча при переході до ринкової економіки різко зменшуються потоки командної інформації, що йде «зверху вниз», і повідомлень «знизу вгору», поряд з цим зростає значення евристичних впливів держави на економічні

структури всіх рівнів (попереджувальних, коригувальних), що потребує відбору й аналізу інформації стосовно функціонування і взаємовідносин суб'єктів ринку. Тому поряд з реорганізацією державного апарату в процесі розбудови нової держави реорганізовувалися і створювалися інформаційні, інформаційно-аналітичні структури, завданням яких стало створення інформаційного середовища нового суспільства.

Певний час в Україні складалася досить дивна, не зовсім логічна ситуація: під час вирішення фундаментальних проблем державного будівництва, коли, здавалося б, владним структурам особливо потрібна інформація, аналітичні розробки, що, в свою чергу, обумовлювало б створення умов для розвитку інформаційно-аналітичних служб, всі гілки державної влади дуже повільно і неохоче користувалися послугами цих структур. Винятком з цього правила може бути хіба що СІАЗ – Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади ЦНБ Академії наук України, а пізніше Національної бібліотеки України, що зумовила специфіка академічного, політично нейтрального статусу структури, її фінансування через Академію наук, наявність спеціалістів відповідної кваліфікації, звичний і зрозумілий більшості замовників стиль інформаційно-аналітичної роботи.

Суттєвий позитивний вплив на розвиток інформатизації України здійснюється через припинення спаду у виробництві, певну стабілізацію у всіх інших сферах життя.

Формування зацікавленого і кваліфікованого споживача інформаційного продукту відчувається не лише у владних структурах. Швидко цей процес відбувається у приватному секторі виробництва, що пов'язано з конкуренцією, рекламою, формуванням іміджу, а також – з прямим впливом ділового світу зарубіжних країн, при цьому характерною особливістю замовника стає більш досконале комп'ютерне оснащення, високоефективне програмне забезпечення, передові методи засвоєння та використання інформаційного продукту [3].

Наявні здобутки у державотворчому процесі, стабілізація економічного життя ставить на порядок денний питання стратегії, реалізації довгострокових програм суспільного розвитку. В Україні зростає потреба в інформації, в інформаційно-аналітичних структурах, що обумовлює їх розширення та розвиток. У цьому процесі з'являються передові технології, технічне оснащення. Досить перспективним напрямом для вирішення серйозних завдань інформатизації стає кооперація, взаємовигідне об'єднання зусиль вже існуючих інфраструктур.

У сучасній Україні функціонують численні аналітичні служби (за даними УкрІНТЕІ, їх загальна кількість досягає 70). Серед основних інформаційних продуктів і послуг, які надаються цими службами, результати соціологічних досліджень, моніторинг засобів масової інформації, підготовка довідкових і прогнозно-аналітичних матеріалів тощо. Однак діяльність згаданих інформаційно-аналітичних підрозділів не координується. Часом важко з'ясувати не тільки, яку інформацію вони готують і на кого вона розрахована, а й взагалі визначити факт її існування, оскільки ця продукція не надходить до системи загальнодоступних документальних комунікацій [12, с. 56].

За матеріалами дослідження, проведеного фахівцями Книжкової палати України, серед найбільших центрів, які здійснюють інформаційне забезпечення державних, урядових, законодавчих гілок влади та регіональних керівників слід відзначити аналітичні служби Секретаріату Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України.

Серед потужних закладів, що готують аналітичну інформацію, можна також відзначити Національний інститут стратегічних досліджень, Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова і Службу інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади [12, с. 60].

У складі Кабінету Міністрів України функціонують наступні інформаційно-аналітичні структури:

- Відділ аналізу та прогнозування соціально-економічного розвитку Служби Прем'єр-міністра (сектор аналізу та прогнозування, сектор підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів);
- Управління з питань місцевих державних адміністрацій та органів самоврядування (відділ з питань підготовки нормативних документів та інформаційно-аналітичної роботи);
- Управління взаємодії з комітетами Верховної Ради України та громадськими політичними організаціями (відділ взаємодії з громадсько-політичними організаціями – сектор інформації, аналізу та прогнозу).

Тематика матеріалів визначається поточними питаннями, які розглядає Уряд, а також постійними запитами, обумовленими потребою всебічної орієнтації в економічному, суспільному, політичному, духовному кліматі в Україні.

Науково-аналітичне управління Верховної Ради України є дослідницьким підрозділом Секретаріату Верховної Ради, що здійснює самостійні системні дослідження на основі річних планів науково-дослідницьких робіт, виконує оперативні завдання, зумовлені запитами комітетів Верховної Ради та окремих народних депутатів, пов'язаними з процесом державотворення. Відділи аналізу економічної, галузевої та регіональної політики; аналізу бюджету, фінансів та грошово-кредитної політики; аналізу соціальних процесів та гуманітарної політики забезпечують виконання дослідницьких робіт у таких напрямках:

- розробка науково- та інформаційно-аналітичних і оглядових доповідей з проблем сучасної економічної, соціальної та гуманітарної політики;

– підготовка аналітично-експертних оцінок, висновків, оглядів та довідок, що стосуються поданих на розгляд Верховної Ради найбільш важливих і складних за змістом законопроектів, які регулюють економічну та соціальну сферу;

– узагальнення теоретичного та практичного досвіду інших держав у галузі законодавчого забезпечення трансформаційних процесів і соціально-економічного розвитку держави, створення та вдосконалення правової інфраструктури, необхідної для забезпечення ефективного функціонування економіки на ринкових засадах;

– постійний моніторинг соціально-економічного стану держави та щомісячна підготовка аналітико-статистичних та інформаційних матеріалів про стан економічного розвитку України.

Науковий супровід діяльності Верховної Ради України забезпечує Інститут законодавства, який являє собою не лише експертно-аналітичну структуру апаратного типу, а й науково-дослідну установу, покликану здійснювати як прикладні, так і фундаментальні дослідження. Дослідження цього Інституту в основному присвячені правовій тематиці, однак уже сама наявність у його структурі Відділу проблем правової політики спонукає його колектив здійснювати політико-аналітичні дослідження.

У структурах апаратів центральних органів виконавчої влади України, але не всіх, часто спостерігається наявність аналітичних підрозділів за напрямками державної політики, яку здійснює орган. Так, у структурі апаратів Міністерства аграрної політики України діє Департамент стратегії розвитку аграрної економіки, Міністерства економіки України – Департамент економічної стратегії. Міністерство освіти і науки України має окремі структурні підрозділи прогнозування, моніторингу та розробки політики в науковій та освітній сфері. Міністерства праці та соціальної політики має Департамент стратегії соціального розвитку тощо.

Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва має у складі свого апарату шість різноманітних аналітичних підрозділів:

- відділ організаційно-аналітичного забезпечення роботи керівника;
- управління експертизи регуляторних актів;
- управління методологічного забезпечення регуляторної політики;
- департамент системного аналізу факторів розвитку підприємництва;
- управління аналізу впливу адміністрування податків на сферу підприємництва та соціального захисту підприємництва;

- управління моніторингу сфери підприємництва.

Однак, подібна практика організації аналітичної роботи в державних комітетах України є скоріше винятком, ніж загальним правилом [6, с. 42].

В обласних державних адміністраціях функціонують управління з питань внутрішньої політики, завданням яких є інформаційно-аналітичне забезпечення здійснення внутрішньої політики держави в області та інформаційне супроводження ініціатив вищих органів державної влади.

### **21.3 Проблеми та перспективи інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування**

Загальний рівень інформатизації аналітичної діяльності органів державної влади і органів місцевого самоврядування в Україні на сьогодні є таким, що, крім проблем інтеграції їх в інформаційно-аналітичну систему, в даний час потрібно також вирішувати проблеми створення чи суттєвої модернізації самих об'єктів інтеграції. Недостатнє оснащення органів державної влади і органів місцевого самоврядування програмно-апаратними засобами, відсутність скоординованої системи показників та затверджених методик їх розрахунку не дозволяють прозоро відслідковувати узгодженість та несуперечність цілей, що ставляться на всіх рівнях управління, контролювати їх додержання та приймати рішення щодо забезпечення їх досягнення. До цього ж треба додати відсутність розвиненої аналітичної бази, систематизованого і вичерпного інформаційного фонду з потужним довідковим апаратом, мереж телекомунікацій, що дозволяють використовувати фонди зовнішніх організацій. Обмеженим є використання сучасних інформаційно-пошукових систем. Окремі приклади успішного застосування інформаційно-аналітичної системи ще розрізнені, не складають взаємопов'язаного єдиного комплексу, характеризуються різноманітністю у підходах, темпах розвитку й оснащенні, а тому недостатні для задоволення нового рівня вимог органів державної влади та органів місцевого самоврядування [9].

На практиці управлінські рішення, які готуються, не завжди мають достатню аналітичну розробку, економічне і правове обґрунтування. Існуючий теоретичний та виробничий потенціал вітчизняної науки і промисловості використовується досить неефективно. Залишає бажати кращого рівень методичного та інформаційно-технологічного забезпечення аналітичної діяльності, процесів підготовки і прийняття рішень. Майже скрізь недостатній рівень системного проектування великих інформаційних комплексів [5, с. 23].

Інформаційні інтереси осіб, які приймають рішення в регіональних органах управління визначаються колом вирішуваних ними питань, але практика показує, що для організації ефективного інформаційно-аналітичного забезпечення не можна обмежуватись рамками запитів перших осіб на отримання інформації.

Специфіка інформаційно-аналітичної діяльності в органах державної влади та органах місцевого самоврядування полягає в тому, що вона є елементом системи і процесу управління. Тому дана діяльність носить переважно прикладний, а не теоретичний характер. Відповідно, основна увага приділяється не стільки глибині і оригінальності розробки проблем, скільки їх оперативності і ефективності.

Враховуючи широченний спектр проблем і обмежені ресурси, неможливо утримувати в штаті високопрофесійних спеціалістів з усіх напрямків. Тому органам управління важливо мати під рукою перелік сторонніх експертів у різних сферах. Це в свою чергу передбачає наявність в органах влади людей або структур, до кола обов'язків яких входить професійне формулювання задач, організація аналітичних досліджень, підбір і координація експертів, реалізація експертних процедур і технологій, представлення результатів особам, які приймають рішення.

На шляху вдосконалення цієї діяльності в органах державної влади та органах місцевого самоврядування в Україні має місце низка об'єктивних чинників, які ускладнюють здійснення інформаційно-аналітичної роботи. До них належать:

- неточність і неповнота інформації, з якою працюють органи державної влади, породжувані недостатністю як ресурсів для її одержання, так і взаємодії органів між собою;
- обмеження реального часу, протягом якого повинні бути прийняті управлінські рішення незалежно від складності вирішуваних питань і обсягів оброблюваної інформації;
- багатокритеріальність при прийнятті управлінських рішень на всіх рівнях органів державної влади;
- відсутність належної культури виконання та використання інформаційно-аналітичних матеріалів з діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Інтегрована інформаційно-аналітична система має створити умови для подолання негативного впливу вищезазначених чинників і забезпечити ефективну роботу органів державної влади завдяки удосконаленню інформаційно-аналітичної системи органів державної влади і органів місцевого самоврядування та використанню компонентів, що реалізують інтеграцію їх діяльності, а саме: телекомунікаційне середовище, інтегровану систему електронного документообігу, інтегровану систему управління інформаційними ресурсами, систему управління розподіленими технологіями аналітичних обчислень, центр управління інтегрованої інформаційно-аналітичної системи. На даному етапі розвитку такої системи головними проблемами для інтеграції інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади і органів місцевого самоврядування слід вважати:

- відсутність нормативно-правових норм щодо регулювання доступу до державних інформаційних ресурсів, регламенту використання та передачі інформації про діяльність органів державної влади (органів місцевого самоврядування);
- відсутність інформаційного базису для комплексного вивчення і виконання завдань державного та господарського управління у вигляді державних кадастрів, реєстрів та реєстрів інформаційних ресурсів з інформацією про земельні та природні ресурси, об'єкти нерухомості, населення, юридичні особи тощо;
- відставання технологізації процесів управлінської діяльності від сучасних потреб державного управління і сучасного рівня розвитку інформаційних технологій;
- нерозвинутість «публічної влади», прямих та зворотних інформаційних зв'язків органів державної влади (органів місцевого самоврядування) з громадськістю та різноманітними недержавними джерелами масової інформації.

Напрямами державної політики щодо інтегрованої інформаційно-аналітичної системи визначаються системоутворюючим значенням, яке має ця система для Національної програми інформатизації України, де вона повинна відігравати роль лідера з інтеграційними і координаційними функціями. Тому проблеми, що виникатимуть при створенні даної системи, потребують вирішення на найвищому державному організаційному, науковому і технологічному рівні. Пріоритетними напрямами державної політики України для створення інтегрованої інформаційно-аналітичної системи є:

- нормативно-правове забезпечення створення та функціонування інформаційно-аналітичної системи органів державної влади (органів місцевого самоврядування) та інтегрованої інформаційно-аналітичної системи;
- координація створення та модернізації інформаційно-аналітичної системи органів державної влади (органів місцевого самоврядування);
- створення системи національних інформаційних ресурсів;
- забезпечення правової захищеності авторських прав на інформацію;
- сприяння розвитку культури використання інформаційно-аналітичних матеріалів персоналом органів державної влади й органів місцевого самоврядування;
- забезпечення інформаційної безпеки всіх учасників інформаційних процесів в державі;
- створення системи захисту інтелектуальних ресурсів;
- залучення аутсорсингових центрів для вирішення міжвідомчих завдань;
- створення умов для інтенсифікації розробки та впровадження програмних засобів аналітичної обробки інформації;
- забезпечення використання Інтернету та розвитку «електронної демократії»;
- сприяння підготовці наукових та інженерно-технічних кадрів для розробки, експлуатації та розвитку систем інформаційно-аналітичної діяльності.

При створенні інтегрованої інформаційно-аналітичної системи доцільним є застосування програмно – цільового методу формування, виконання та фінансування завдань за визначеними пріоритетними напрямками [9].

Для підвищення ефективності роботи аналітичних та інформаційно-технологічних служб необхідні узгоджені рішення як на міжрегіональному, так і на державному рівні. Залишається актуальною координація подальшого розвитку і використання регіональних та державних інформаційно-комунікаційних систем, які складають сьогодні елементи єдиного інформаційно-аналітичного простору органів державної влади. Всі ці проблеми можна вирішити лише спільними зусиллями органів державної влади та органів місцевого самоврядування

Список використаної і рекомендованої літератури

Вступ до політичної аналітики : Навч. посіб. / Авт. кол. : С.О. Телешун, О.Р. Титаренко, І.В. Рейтерович, С.І. Вировий; За заг. ред. С.О. Телешуна. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 220 с.

*Горовий В.М.* Роль інформаційно-аналітичних служб у поширенні наукових знань. – Режим доступу : [http : // mndc.naiu.kiev.ua/Gurnal/4text/4\\_18.htm](http://mndc.naiu.kiev.ua/Gurnal/4text/4_18.htm).

*Горовий В., Нечай М.* СІАЗ : обслуговування владних структур. – Режим доступу : .

*Грановский В.* Современные фабрики мысли. – К. : Агентство гуманитарных технологий, 1999. – 86 с.

Информационно-аналитическое обеспечение законодательной деятельности : проблемы и опыт // Аналитический вестник Совета Федерации ФС РФ. – 2002. – № 2 (157). – С. 92.

*Кальниш Ю.Г.* Інституціональні особливості аналітичного супроводу процесів вироблення та реалізації державної політики в сучасній Україні // Вісник НАДУ. – 2006. – № 2. – С. 37-43.

*Леонов А.В.* Застосування технологій мультимедіа для забезпечення інформаційно-аналітичної роботи. – Режим доступу : .

Неурядові аналітичні центри в сучасному суспільно-політичному контексті : проблеми та виклики // Національна безпека і оборона. – 2007. – № 6. – С. 24-35.

Проект Концепції формування та функціонування інформаційно-аналітичної системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування. – Режим доступу : .

*Пушкаш Д.И.* Информационно-аналитическая работа как процесс семантической обработки данных. – Режим доступу : .

*Свириденко С.С.* Информационные технологии интеллектуальной деятельности. – М. : МНЭПУ, 1995. – 263 с.

*Сорока М.Б.* Національна система реферування української наукової літератури / НАН України, Нац. б-ка України імені В.І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2002. – 209 с.

*Телешун С.О., Баронін А.С.* Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації. – К. : Вид. А.В. ПАЛИВОДА, 2001. – 112 с.

Теорія і практика політичного аналізу : Навч. посіб. / За заг. ред. О.Л. Валевського, В.А. Ребкала. – К. : Міленіум, 2003. – 228 с.